

ÉPÍTÉSI ÉS ELHELYEZÉSI SZOLGÁLAT.

KERESZTESSY ISTVÁN.mk. százados

Néhány szó az elhelyezési és építési szolgálatról

Öt éve, hogy a dicsőséges Szovjet Hadsereg országunk felszabadításának utolsó hadműveleti szakaszát befejezte és ennek nyomán megpezdült a friss, új magyar élet. Erdemes visszaemlékezni, hogy a fasiszta dúlás után elpusztult, vagy megmaradt honvédségi ingatlanainkat új hadseregünk elhelyezési és építési szolgálata milyen munkával állította a fejlődés szolgálatába.

A feladat óriási volt és nehéz! Tudjuk, hogy a felszabadulás utáni időkben a pacifista irányzat honvédségi vonalon is erősen éreztette hatását. A likvidálás jegyében működött az anyagi szolgálat és meglévő ingatlanaink sorsukra hagyva állottak.

Elpusztult a teljes nyilvántartás. Az ingatlanok őrizet nélkül ki voltak szolgáltatva a felelőtlen elemeknek, akik mérhetetlen károkat okoztak azokban. Legálisan, vagy illegálisan mászervek által elfoglalt és használt laktanyák sok helyen olyan változtatást szenvedtek bontási, átalakítási munkák által, hogy egyes laktanyáknak néhol a jellegük is megváltozott.

Ellenőrzést, vizsgálatot a kezdeti időben az új honvédség nem tudott gyakorolni.

Az újjáépítő hároméves terv kezdetével lehet talán mérni az első komoly lépéseket, amelyek ingatlanaink rendezésére irányultak, amióta elhelyezési és építési szolgálatunk megkezdte erőfeszítéseit, hogy rendet teremtsen a honvédségi ingatlanok káo-

szában és így megadja fejlődő Néphadseregünk elhelyezési lehetőségeit,

Újonnan felfektetett nyilvántartásunk állandóan gyarapodott és a felállításra kerülő alakulatok részére szükségessé vált laktanyákat az elhelyezési szolgálat egymásután szerzi vissza, erősödő építési szolgálatunk pedig megfelelő és használható állapotba hozatja. Az ingatlanok felderítése, továbbá nyilvántartásuknak felfektetése volt az elhelyezési szolgálatnak legerősebb feladata és megállapíthatjuk, hogy a beosztottak szívós, kitartó munkájának köszönhető, hogy ma már ezen a téren kielégíthető alapokra támaszkodhatunk. 1947-ben történt először lépés arra, hogy a honvédségi ingatlanok új kataszterét az elhelyezési szolgálat elkészítse. Őt járőr indult először el az országba ingatlanfelderítési munkálatra. Sok nehézséggel küzdve végezték a felkutatási munkálatokat. Felkutatták az ingatlanok telekkönyvi adatait, műszaki állagukról leírást készítettek és így kiadványra kerülhetett az a rendelet, mely első rögzítése volt a honvédségi ingatlanoknak és ami már alapot adott a további munkának. Új hadseregünk tisztult, akár az új bor. Kivetette magából a salakot, új erővel telt meg és a mult osztályhadssereg elhelyezési rendszerével szakítva, a Néphadsereg fejlettebb elhelyezési szellemét vette fel.

Az ember a legnagyobb érték, és ez az eszme az elhelyezésén ki kell, hogy domborodjék. Ha megvizsgáljuk a mult osztályhadsseregének elhelyezési kereteit és összehasonlítjuk a jelenlegi elhelyezési követelményekkel, észrevesszük az alapvető különbséget. Tanterem, kultúrterem, étterem, mind olyan követelmény ma már, mintha hálóteremről beszélnénk. A konyha-helyiségek méretezése, előkészítő, mosogató, tisztai és thts-i étkezde mind követelmény az elhelyezési terveknél. Az egészségügyi berendezések nagyságát építési szolgálatunk gondosan méretezi a létszámnak és használatnak megfelelően. A fürdő, fertőtlenítő, gyengélkedő helyiségek, melyek régen csak formailag voltak, túlnyomórésztben ma már korszerűen megtervezve biztosítják Néphadseregünk jó működését. Tagadhatatlan, hogy tárgyilagosan bírálva a jelenlegi elhelyezési szolgálatot, bizonyos hiányosságokat lehet fellelni. Helyenként még helyreállítási hiányosságok vannak, melyek adódtak egy sürgős karbahelyezésből, ahol megfelelő idő, anyag, vagy szakember nem állott a kivitelezők rendelkezésére. Másutt az elhelyezés kissé zsúfolt, nincs megfelelő számú, vagy nagyságú tanterem, kis méretűek a raktárhelyiségek stb.

Ezek a hiányosságok azonban nem olyan mérvűek, hogy az elhelyezett csapatok, alakulatok jó működését komolyan gá-

tolnák. Állandó kiküszöbölésükre az elhelyezési és építési szolgálat gondot fordít. Számolni kell azzal a ténnyel is, hogy a régi — még a monarchikus időkben épült laktanyáknál —, csak karbahelyezéssel és a megengedhető átalakítási munkálatokkal nem érhetünk el olyan elhelyezési lehetőséget, mint például egy korszerűen tervezett és épített laktanyánál. Az előbbinél sok az ósdi adottság és hiába kiviteleztet az építési szolgálat gondos pénzügyi gazdálkodással egy helyreállítást, — olyan eredményt, mint amilyent egy új építkezésnél vagy egy korszerűbb laktanya felhasználásával nyernénk, itt nem kaphatunk.

A „fordulópont” utáni időben Néphadseregünk új fejlesztésnek indult, hogy méltó legyen a békefront bástyája ránk eső szakaszának megvédésére. Új helyőrségek, új laktanyák létesítése vált szükségessé.

Az újonnan építendő laktanyák terveibe már bele lehetett vinni a korszerű elhelyezés követelményeit és ez az elv a mérvadó. Tág tereket mindennek, — levegő és fény hassa át az épületeket.

Az új építkezések szakasza sajnos szükségszerűen összehasonlítható azzal az idővel, amikor országunk építési szektorai sok építési feladatot és megoldást kaptak. Építőiparunk nem lehetett még felkészülve eléggé az óriási feladatokra, nem volt megfelelően szervezve. Innen adódik, hogy az amúgy is szűk elkészítési határidőt kapott új laktanyák, — melyek a késő őszi folyamán nyertek sok helyen befejezést, nem megfelelő állapotban vannak. A munka gyors volt, ellenőrzésre sem megfelelő szerv, sem megfelelő létszám nem állott rendelkezésre. De nemcsak az építőipar küzdött kezdeti nehézségekkel, hanem a tervezési vonal is. Becsúsztak a tervezésbe hibák; például aránytalan nagy, vagy kis méretezések. Az elhelyezési szükségletek egyes helyeken bővültek, másutt csökkentek.

Az építőipar átszervezése alatt folyt az építkezések nagy része. De nyugodtan megállapíthatjuk, hogy a kezdeti nehézségen az építőipar túl van. A Párt kezdeményezésére az 1949. év második felétől „arccal az építőipar felé” lett a jelszó.

Elhelyezési és építési szolgálatunk új szervezése is lehetővé fogja tenni, hogy az alakulatok mindjobban meg fogják találni azt a korszerű elhelyezést, ami a Néphadsereg fiainak felelősségteljes feladatukhoz ezen a vonalon is szükséges.

Új Szolgálati Szabályzatunk első részében a III. fejezet 48. §. alatt már találkozunk olyan új elhelyezési követelményekkel, amiknek a kivitelezése a folyó költségvetési évben egyenlőre csak pénz- és építőipari kapacitás-szűke miatt nem történhetett meg.

Ilyenek: ruházat szárítására szárítókamra, fegyver tisztításra külön helyiség, egyéni tanulók számára kabinet szoba stb., mind olyan elhelyezési követelmény, ami a jövő év folyamán már meg fog valósulni. Meg kell még említeni azt a rendkívül fontos tényt, hogy Néphadseregünk tiszti és tthts-i lakásszükségletének biztosítása is elhelyezési és építési szolgálatunk feladata.

A mult hadseregében átfogó gondoskodás a lakásokról nem történt. Új elhelyezési és építési szolgálatunk teljes erejével igyekszik, hogy minden életrekelet alakulatnak tisztjeit és tiszt-helyetteseit megfelelő lakáshoz juttassa. Tudjuk jól, hogy ezen a téren is még nagy nehézségek vannak, tudunk azokról a bajtársakról, akik hosszabb idő óta távol élnek családjuktól, mások több családtaggal kénytelenek nem megfelelő helyiségekben összezúfolva lakni, vagy szűk társbérletben laknak családjukkal. A legnagyobb nehézségen ezen a téren is túl vagyunk és a folyó költségvetési évben nagyobb arányú lakásbiztosítási programunk van.

Örvendetes tény és óriási segítség az elhelyezési és építési szolgálatnak, hogy a polgári közigazgatási szervek a nép fiainak kezében vannak és vidéki utainkon járva, bármilyen elhelyezési vagy építési problémával fordulva hozzájuk, nagy segítséget adnak Néphadseregünknek.

Nyílt önkritikával, az elhelyezési és építési szolgálat fogyatékoságait szolgálatunkban állandóan felfedjük, hogy azokon a lehetőséghez képest azonnal segíthessünk. Célja szolgálatunknak, hogy Néphadseregünknek elhelyezési és építési szolgálata megközelítse példaképünk, a Dicsőséges Szovjet Hadsereg elhelyezési szolgálatát.